

Několik článků – 2019/1

Co je apologetika

S dobrým svědomím věřit v Boha a jeho stvoření

Věřohodnost Bible

Apologetika a naplněná prorocství

Mesiánští Židé

Co je apologetika?

Pojem „apologetika“ pochází z řeckého slova „apologia“ (obrana, ospravedlnění)¹. V římském právním systému tehdejší doby označoval ten pojem obrannou řeč advokáta, resp. obžalovaného při jeho slyšení. Přitom tam docházelo k prvnímu projednávání (prima actio) a druhému projednávání (secunda actio), při kterém šlo jednou o vznesení žaloby, podruhé o vinu nebo nevinu obžalovaného. O tom mluví Pavel ve 2. Timoteovi 4,16, když píše: „*Při prvním mém odpovídání žádný se mnou nebyl, ale všichni mne opustili. Nebudíž jim to počítáno.*“

Když mluvíme o apologetice, pak tím zpravidla máme na mysli obranu křesťanské víry proti útokům zvenku, proti pohanské filozofii, jiným náboženstvím a nekřesťanskému okolí.

Příklady apologetiky

Nejsou to stále stejné útoky, jimž je křesťanství vystaveno, a proto se hlavní body v průběhu dějin stále posunovaly. Koncem 1. století a v 2. století po Kr. stála v popředí především obrana proti gnosis, „falešně zvanému umění /známosti/“ (viz 1. Tim. 6,20). Tehdy lidé tvrdili, že Kristus nepřišel v těle, proti čemuž zaujímá pozici jasně Jan (viz. 1. J. 4,2-3). Člověk sám je přitom povyšován na boha, a protože si málo cenili těla, pěstovali dle volby přísnou askezi (tj. zdrženlivý způsob života), anebo považovali za dovolené poddávat se bez zábran tělesným pudům. Pavel naproti tomu jasně říká: „*Utíkejte smilstva. Všeliký hřích, kterýžkoli učinil by člověk, kromě těla jest, ale kdo smilní, ten proti svému vlastnímu tělu hřeší.*“ (1. Korintským 6,18)

Otázky, jimž dnes musíme čelit, jsou také regionálně různé. V Evropě je to často Boží existence, o které je pochybováno. Proti víře se obrací jedno celé hnutí, „nový ateismus“. Někdy projížděly různými evropskými velkoměsty autobusy s nápisem: „Bůh nejspíš neexistuje“. Proti polyteismu (mnohobožství) hinduismu stojí křesťanství před výzvou, aby objasnilo následující bod: Živý Bůh, o kterém svědčí Bible, není totiž jeden Bůh mezi miliony jiných bohů. A tam, kde převládá islám, se setkávám s představou, že křesťané uctívají Marii jako osobu Trojjedinosti, protože to je tak napsáno v Koránu.

Smysl a účel apologetiky

Když jsme si nyní udělali přehled o tom, o co v apologetice jde, ptejme se, co říká Písmo. „*A kdo jest, ježto by vám zle učinil, jestliže budete následovníci dobrého? Ale kdybyste*

¹ Resp. od slovesa „*apologeomai*“. V 1. Petra 3,15 je to přeloženo jako „vydání počtu“. V Novém zákoně se ten pojem vyskytuje kromě toho ve Skutcích 22,1; 25,16; 1. Korintským 9,3; 2. Korintským 7,11; Filipským 1,7.16 a 2. Timoteovi 4,16. Pro sloveso budiž příkladně poukázáno na Lukáše 12,11 a 21,14.

pak i trpěli pro spravedlnost, blahoslavení jste. Strachu pak jejich nebojte se, ani se kormuťte. Ale Pána Boha posvěcujte v srdcích svých. Hotovi pak buďte vždycky k vydání počtu všelikému, kdo by od vás požádal zprávy z naděje té, která jest ve vás, a to s tichostí a s bázní, majíce dobré svědomí, aby za to, že utrhají vám jako zločincům, zahanbeni byli ti, kteří hanějí vaše ctné v Kristu obcování. Lépe jest zajisté, abyste dobře činíce, líbilo-li by se tak vůli Boží, trpěli, nežli zle činíce.“ (1. Petra 3,13-17)

Chceme-li křesťanskou víru úspěšně obraňovat, musíme svůj život vědomě vést s Pánem Ježíšem Kristem. Petr mluví o takových, kteří se stali „horlivými pro dobré“, kteří jsou vyzýváni, aby v srdcích posvěcovali Krista, Pána, kteří „mají dobré svědomí“. Věřící má svůj život obrácený k budoucnosti („naděje, která je ve vás“). O tom smíme vydávat svědectví, a když potom u lidí kolem nás vzniknou otázky, máme se zastat víry a zdůvodnit, proč jsme přesvědčeni o tom, čemu věříme.

U apologetiky nejde o to, abychom si řečnickým uměním poddávali druhé, abychom z diskusí vycházeli jako vítězové nebo bojovali za vlastní čest. Apologetika jistě znamená bránit vlastní stanovisko, ale neztrácí pohled pro bližního. Právě upřímné otázky máme brát vážně a pokusit se dát srozumitelné odpovědi. Často jde o to, abychom odstranili předsudky a nedorozumění, které někdo má vzhledem k víře.

K tomu dva příklady:

Někdy se setkáváme s představou, že křesťanská víra je antisemitská. Tomu není snadné se postavit, protože uvnitř křesťanstva takové tendence skutečně byly. Papežská bulla „Cum nimis absurdum“ z roku 1555 odkázala Židy do ghatt, zakazovala jim přátelství s křesťany a nutila je k prodeji statků. Několik let předtím byl vydán spisek Martina Luthera: „O Židech a jejich lžích.“ Tyto názory nemají v Bibli žádnou oporu, zvláště ne u Pavla, který měl ke svému pozemskému národu velkou lásku (srv. s Řím. 9,1-4). Toto selhání v křesťanstvu musí být jasně vyznáno a odsouzeno. Není v souhlasu s Bohem a s Jeho myšlenkami.

Výčitka antisemitismu existuje rovněž ve vztahu k Novému zákonu. Žákům vyšších stupňů se například říká, že apoštol Jan označoval často Ježíšovy protivníky jako „Židy“, a proto že je třeba vycházet z toho, že zaujímal vůči Židům nepřátelský postoj. Přitom se přehlíží, že „Židé“ neznamená většinou celý židovský národ, nýbrž představitele lidu, kteří se stavěli proti Kristu. Může se stát, že nebudeme v stavu vyvrátit každou námitku, v každém případě se ale musíme pevně držet Božího slova a stát za ním.

Křesťanství je od některých považováno za ženám nepřátelské. Zde musíme připustit, že v minulosti muži jako Augustin nebo Tomáš Akvinský zastávali pohled málo si cenící žen, který se nekryje s Bibli. Doznat to patří k čestnému vypořádání se s tím. Biblický nález ovšem ukazuje něco jiného. Mysleme na to, jak se Pán Ježíš setkal s ženou u Jákobovy studny (Jan 4), zatím co v Talmudu se učilo: „Každý, kdo příliš mnoho povídá se ženou,

působí zlé pro sebe samého, upouští od slova pokynu a nakonec zdědí peklo.“² Učedníci „se divili, že by s ženou mluvil“ (viz Jan 4,27). Ale Pán udělal ještě více! Udělal ženy svědky svého vzkříšení a posly, že On vstal z mrtvých (viz. Mat. 28,10). Mysleme také na Lydii, první osobu, která se v Evropě přiznala ke křesťanství (viz. Sk. 16). V Dopisech Nového zákona je o ženách vícekrát pozitivní zmínka. Přečtème si jen Římanům 16. Tato a mnoho jiných míst nám ukazují biblické ocenění ženy. Ke křesťanské apologetice patří však také pevně držet že „muž a žena mají stejnou cenu. Přesto nejsou stejného druhu. To je rozdíl, kterému se musíme naučit. Muž funguje – tak bych to chtěl vyjádřit – jinak než žena. Žena funguje jinak než muž.“³ K tomu je postavení muže a ženy v Božím pořádku stvoření rozdílné. Ale ani to nemá v Božích očích nic společného s nějakou rozdílnou „cenou“.

Tyto příklady, vedle jiných témat tohoto sešitu, mají stačit, aby nám ukázaly rozmanitost otázek, s nimiž se můžeme setkat. Nikdo z nás nebude mít na všechno vždy ihned odpověď. Je lépe na nějakou otázku někdy neodpovídat a vyžádat si čas na rozmyšlenou, jestliže si nejsme jisti. Bůh chce, abychom rozuměli, čemu věříme, a abychom to uměli biblicky vysvětlit. Žádné lpění na formách a tradicích, žádné „standardní odpovědi“, nýbrž pravé přesvědčení v následování. K tomu se musíme s modlitbou zaměstnávat Jeho Slovem, důkladně je studovat a používat je na svůj všední život.

Nebezpečí a hranice apologetiky

Dopis Koloským nás varuje před „učeními lidí (ta sice mají zdání moudrosti)“ (Kol. 2,22-23). Proto je třeba mít se na pozoru, „aby tu nebyl někdo, kdo vás jako kořist odvede skrze filozofii a skrze marné oklamání, podle tradice lidí, podle živlů světa, a ne podle Krista“ (Kol. 2,8; srv. také s Ef. 4,14; Žid. 13,9). A ve 2. Dopisu Korintským čtème: „Neboť zbraně našeho boje nejsou tělesné, nýbrž božsky mocné k vyvracení pevností, když vyvracíme úrady rozumu.“ (2. Kor. 10,4)

Moudrost tohoto světa (zvláště různé dílčí okruhy duchovních věd) podávají poznatky, které radikálně odporují božské pravdě. Spurgeon jednou napsal: „Věřte všemu ve vědě, co je dokázané; nebude toho příliš mnoho. Nemusíte se bát, že vaše víra bude přetížena. A potom byste měli věřit všemu, co je jasně napsané ve Slově – ať je to vnějším svědectvím dokázáno, nebo ne. Když mluví Bůh, není zapotřebí žádný důkaz; už jen skutečnost, že mluvil, je pro věřícího dostatečným důkazem.“⁴

Ve světle Písma poznáváme, kde věda vychází z chybných pojetí, která vedou k chybným výsledkům, ale nikoli obráceně. Je vždy nebezpečné číst Písmo ve „světle“ vědy, dějepisu, filozofie, nějaké ideologie, atd. Přitom používáme chybný nástroj na bezchybné Boží slovo. Nezapomínejme: Ježíš Kristus je ta pravda (viz Jan 14,6), máme Slovo pravdy (viz. Žalm 119,160 a Jan 17,17), společně s Duchem pravdy (viz Jan 14,17 a 15,26). Pravda je

² Talmud, Goldmann, 5. vydání 1980

³ E. A. Bremicker, Verliebt – verlobt – verheiratet, CSV-Verlag

⁴ S. H. Spurgeon, *Stojí psáno*

na naší straně, i když chybí (ještě) mimobiblické potvrzení.

Další bod: Apologetika není prostředek k tomu, abychom unikli Kristovu pohanění. Pán svým učedníkům jasně řekl: *„Byste byli ze světa, svět, co jest jeho, miloval by; že pak nejste ze světa, ale já ze světa vyvolil jsem vás, proto vás svět nenávidí.“* (Jan 15,19) A teď stejně jako dříve platí: *„Nebo když v moudrosti Boží svět nepoznal skrze moudrost Boha, zalíbilo se Bohu skrze bláznové kázání spasiti věřící... My pak kážeme Krista ukřižovaného, Židům zajisté pohoršení, a Řekům bláznovství, ale povoláním i Židům i Řekům Krista, Boží moc a Boží moudrost. Nebo to bláznovství Boží jest moudřejší nežli lidé, a mdloba Boží jest silnější než lidé“* (1. Kor. 1,21-25). *„Tedy je víra ze zvěstování, zvěstování ale skrze Boží slovo.“* (Řím. 10,17) Měli bychom proto vždy pamatovat na to, že se nemáme zastavovat u nějaké čisté apologetiky, nýbrž zvěstovat dobré poselství, které nás samé osvobodilo.

Další nebezpečí, které může vzniknout ze zaměstnávání se apologetikou, je nerovnováha v našem osobním studiu Bible. To se děje tehdy, když se nějakou vysokou mírou zaměstnáváme výlučně tím, co je k nám přinášeno zvenku. Naše víra je více než odpovídání na námitky a otázky doby. Skladatel Žalmů mohl říci: *„Otevři oči mé, abych spatřoval divné věci ze zákona tvého!“* – *„Já raduji se z řeči tvé tak jako ten, který dochází hojné kořisti.“* (Žalm 119,18.162) Tuto vyváženost nalézáme také obrazně představenou v Nehemiášovi 4,11.12 /17.18/. Tam čteme: *„Ti také, kteří dělali na zdi, i nosiči břemen, i nakladači, každý jednou rukou dělal, a v druhé držel zbraň. Z těch pak, kteří stavěli, měl jeden každý meč svůj připásaný na bedrách svých.“* Duchovní obdoba pro nás se nalézá v Judově dopisu. Juda to považoval za potřebné, *„statečně bojovat o víru, která jest jednou dána svatým“* (Judy 3) a také on napomínal adresáty svého Dopisu, aby se vzdělávali na té nejsvětější víře své (viz Judy 20).

Přitom není možné v každém sporu o otázky víry nekonečně pokračovat. Naopak – Titus je varován: *„Nemoudrým sporům, rodokmenům, svárům a hádkám o zákon se vyhýbej; neboť jsou neužitečné a bezcenné.“* (Tit. 3,9) Podobná směrnice je dána Timoteovi: *„Bláznivých pak a nevzdělavatelných otázek varuj se, věda, že plodí sváry. Nesluší pak na služebníka Páně vaditi se, ale aby byl přívětivý ke všechněm, schopný k učení, trpělivý, který by v tichosti vyučoval ty, kteří se protíví, zda by někdy dal jim Bůh pokání k poznání pravdy, aby sami k sobě přijdouce, dobyli se z osidla ďáblova, od něhož jsou zjímáni k činnosti jeho vůle.“* (2. Tim. 2,23-25)

Tobias Walker, FMN8/2018

S dobrým svědomím věřit v Boha a jeho stvoření

Tento článek si nečiní nárok na to, aby vyvrátil evoluční teorii. To nakonec vůbec není možné, protože jde o pochody, které se nedají vědecky ani dokázat, ani vyvrátit – a už vůbec ne ve formě krátkého článku. Dnes platná, syntetická evoluční teorie je k tomu velmi komplexní s obsažnými učebnicemi. Na druhé straně také vůbec není potřebné

tuto teorii vyvracet. Existuje totiž velmi dobrá literatura k tematickému okruhu „Stvoření nebo evoluce“. Kromě toho jsme pevně přesvědčeni o pravdě Bible a věříme v to, a tím také ve stvoření, protože víme, že Bible je Boží slovo. Jestliže je Bible základ naší víry, neomezuje se náš zájem na otázku ohledně vzniku života nebo rozmanitosti druhů. Ve verších, ve kterých čteme o stvoření nebo o Stvořiteli, nám Bůh dává poznávat ještě mnohem více.

Možná že si myslíš: „Stvoření nebo evoluce“ – to přece není žádná otázka pro křesťany! Jestliže se pevně držíme pravdy Bible, nepotřebujeme přece už žádné argumenty proti evoluční teorii. Nuže, neměli bychom se přirozeně nikdy pokoušet dokazovat biblickou pravdu. Neboť je to víra, která nám dává rozumět, a nikoli rozum, který nám dává věřit (Židům 11,3). Jakkoli je náš rozum potřebný a užitečný – „*srdcem se věří k spravedlnosti*“ (Řím. 10,10). Ačkoli tedy bezpodmínečně držíme skutečnost stvoření, je přece dobré, když (obzvláště jako žáci nebo studenti) trochu rozumíme tomu, co evoluce vlastně znamená a jak můžeme odpovědět, když je řeč o důkazech pro evoluci. Neboť někteří z vás možná už prožili toto: Při vyučování nebo po něm jsme se dostali do rozhovoru a cítíme se bezmocní proti domněle nevyvratitelným argumentům mluvícím pro evoluci. K tomu jsou želi také křesťané, kteří věří ve vznik kosmu skrze evoluci. Kromě toho chceme trochu zjistit, proč pro nás, kteří věříme v Pána Ježíše, je tak důležité pevně držet se Boha, Stvořitele a Jeho stvoření.

Evoluce – o čem to vlastně mluvíme

Když nahlédneme do nějaké učebnice biologie, pak by vysvětlení evoluce mohlo znít přibližně takto: „Když se relativní četnost určitých alel⁵ v genovém poolu⁶ nějaké populace mění přes mnoho generací, pak dochází k evoluci.“ I když ne každý tomu hned rozumí, je tento výrok nejprve pravdivý. A to už ukazuje, že raději nemáme činit žádné paušální výroky jako: „Evoluce tu nikdy nebyla. To všechno je lidmi vymyšlený nesmysl.“ Některé částečné oblasti evoluční teorie jsou skutečně dokázané. Ovšem, tato evoluce (mluvíme také o „mikroevoluci“) nikdy nebyla důvodem pro to, že tu je život a že my nyní můžeme obdivovat tuto obdivuhodnou rozmanitost živých bytostí.

Když se dnes mluví o evoluční teorii, nemáme na mysli dokazatelné dílčí výpovědi, nýbrž celou teorii. Ta říká, že život povstal bez Stvořitele a že evoluční procesy jsou příčinou toho, že z primitivních druhů povstaly komplexnější druhy (o vzniku života samotného nyní nebudeme mluvit). V tomto obširném smyslu je používán pojem „evoluční teorie“ i v tomto článku. Podle toho je otázka, zda mechanismy, které způsobují mikroevoluci (re-

⁵ Alela – dědičný základ znaku organismu, konkrétní forma genu.

⁶ Množství látky, které může být v daném systému bezprostředně využito pro metabolický proces.

kombinace, mutace, selekce, gen drift a izolace) také způsobily, že skutečně z velmi jednoduchých, jednobuněčných živočichů vznikli vysoce komplexní živočichové, neboť to by byla takzvaná „makroevoluce“ a ta by stála v přímém odporu k Božímu slovu. Tím přicházíme k již dotčenému problému: Co můžeme odpovědět nebo si máme myslet, když někdo mluví o důkazech pro celou evoluční teorii?

Nejprve smíme otevřeně připustit, že stvoření nebo Boží existenci nemůžeme dokázat přírodovědecky a že také na každý argument, který mluví pro evoluci, nemáme vhodný protiargument. Věříme Božímu slovu a zakoušíme pravdu Božího slova. Nezakusili jsme už zcela reálně, že Boží slovo je pravdivé, že Bůh vyslýchá modlitby a že Boží pokoj nás činí klidnými? Anebo že Boží slovo v nás věřících působí (1. Tes. 2,13)? Mohli bychom nyní jmenovat ještě mnoho příkladů pro to, že naše víra není žádná iluze, nýbrž realita.

Evoluční teorie zůstává teorií

Nadto je jasné: Evoluce jako celek není dokázaná a také nemůže být dokázaná. To, že „důkazy“ vždycky nesedí, ukážeme jasně pomocí dvou příkladů:

1. Fosilní nálezy dokládají vysoké stáří vyhynulých živočichů.

Pro tento příklad musíme vědět, jak jsou fosilie datovány. Tyto metody často spočívají na rozpadu radioaktivních izotopů (zvláštních atomů, které se v nepatrném množství vyskytují ve všech životních formách a také v kamenech) a na výpočtech, které s nimi je možno provádět. To je vlastně spolehlivá metoda, neboť pro každý izotop existuje poločas rozpadu, který udává, po jaké době zbude už jen polovina původního množství izotopu, tedy jako rychle se izotop rozpadá. Postupuje se přitom takto: Změří se původní obsah izotopu v dnes žijícím živočichu. Pak se změří obsah izotopu ve zkamenělině. Pomocí poločasu rozpadu je možné nyní spočítat, jak je ten nález starý.

Vychází se přitom z toho, že se poločas rozpadu nikdy nezměnil a ani poměrná četnost izotopů. Nyní ale víme, že v době Noého došlo k potopě, a můžeme vycházet z toho, že touto potopou nastaly závažné následky, že dnes platící předpoklady pro poločas rozpadu a četnosti asi před potopou neplatily. Tím je metoda určování stáří sice sama o sobě logicky správná, ale nedává nutně realistické výsledky. Kromě toho fosilní nálezy jsou zčásti datovány velmi rozdílně; anebo stáří je známé, ale radiometrické datování dalo zcela jiný výsledek.

Závěr: Gigantické údaje o stáří fosilií na základě popsané metody nemusí nikoho znepokojovat. Nejsou žádným konečným důkazem pro evoluci.

2. Souhlasy v dědičném materiálu (DNA) ukazují, že živočichové mají společného předka, od kterého pocházejí.

Tvrzení, že evolučními procesy povstaly nové druhy a také například že člověk nebyl stvořen, nýbrž že má společného předka s lidoopy, má být také dokázáno tím, že DNA lidoopů vykazuje částečně nápadné podobnosti s lidským DNA.

Nejprve krátké vysvětlení k DNA. Jedná se o poměrně velkou molekulu, která obsahuje stavební plány (kódy) pro bílkovinnou molekulu (protein). Je uložena v buňkách živočichů a tam je také odečítána. Podle této předlohy jsou potom „stavěny“ proteiny, které jsou životně důležité. Při rozmnožování živočichů je DNA předávána další generaci.

Závěr zní: Jestliže existují shody v DNA, mají organismy společného předka, od něhož pocházejí. Ale co si o tom máme myslet? Nejprve se často nezmiňuje, že jen poměrně malá část DNA obsahuje kódy pro proteiny. Daleko větší část DNA neobsahuje žádné kódy, nýbrž má jiné funkce, které jsou ale enormně důležité. Řídí například to, kdy která část DNA je odečítána a jak často se to má dít. Když jde o podobnosti v DNA, je ale s oblibou porovnávána jen kódovací část DNA a největší část se ponechává bez povšimnutí. Výsledek je tím silně zfalšován. Lidé a opice si nejsou vůbec tak podobné, jak má být dokázáno, protože nekódovací část DNA vykazuje skutečně rozdíly.

Jestliže Bůh ve své moudrosti vložil určité funkce, jako například trávení potravy nebo smršťování svalů do mnoha živočichů, a tím tu je určitá shoda DNA, pak věřící křesťan učiní závěr: Tito živočichové nemají společného předka, nýbrž mají společného Stvořitele!

Proč bezpodmínečně trvat na stvoření

Nyní přicházíme k ústřední části tohoto článku. Už výše jsme konstatovali, že nemůžeme vyvrátit každý argument, který je evolučními biology nebo učiteli uváděn. Některé takzvané „důkazy“ mohou být zeslabeny, ale zvláště pro žáky je to argumentačně nebo přírodovědecky většinou nad naše síly. Ostatně zde buď poznamenáno, že zpravidla není dobré se při vyučování pouštět do diskuse nebo sporu s učitelem. To často k ničemu nevede a spíše to škodí. Je lépe vést osobní rozhovory se spolužáky nebo poukázat na dobré knihy. Přitom nechtějme zapomínat, že samotné vědecké argumenty nemohou přivést k záchraňující víře. To se může stát, jen když Boží slovo osloví svědomí člověka.

Trvat na skutečnosti stvoření znamená více, než jen dát odpověď na otázku, odkud přicházejí živočichové. A Božímu slovu nevěříme proto, že by někdo vyvrátil evoluční teorii. Bible také není žádná přírodovědná kniha, ale je to Boží slovo, pravda. Také ty mnohé verše, v nichž je řečeno, že Bůh je Stvořitel, a přirozeně i první kapitoly První knihy Mojžíšovy patří ke svatým Písmům, o nichž je napsáno: „*Všelike písmo od Boha jest vdechnuté, a užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti.*“ (2. Tim. 3,16 – ČSP)

Příběh stvoření obsahuje božský plán

Už nám někdy bylo nápadné, že první verše Bible, které líčí Boží stvoření, mají duchovní význam? Čtvrtý den bylo učiněno slunce. To dává světlo a teplo, a tím také energii pro nejdůležitější biologický pochod: fotosyntézu. Když potom vyhledáme jiná místa v Bibli, kde je zmíněno slunce, poznáme, že poukazuje na Pána Ježíše (Mal. 3,20 /4,2/; Zj. 1,16).

To nás vede k vůbec nejkrásnějšímu předmětu Bible, k obdivuhodné Osobě našeho Pána. Je nám jasné, čeho bychom se vzdávali, kdybychom otevřeli dveře jmenovaným kompromisům, jako je teistická evoluce. Nejde o nic menšího než o Osobu Pána Ježíše, „*skrze něhož a pro něhož všechno stvořeno jest*“ (Kol. 1,16.17). Navíc bychom popřeli jednu důležitou část Božího zjevení. Neboť právě ve věcech učiněných dává Bůh o sobě něco poznat: svou věčnou sílu a také svou božskost (Řím. 1,20).

Bůh učinil mnohá zvířata a rostliny, pomocí nichž chce udílet duchovní nebo praktická naučení (Přísl. 6,6; Matouš 6,28; 1. Petra 2,25). Není tomu totiž tak, že nějaký sled evolutivních událostí by přinesl výsledky, které Bůh následně nějak použije. Nikoli, On všechno stvořil tak, jak On to chtěl. Ani ty nejsi nějaký produkt náhody. Bůh tě učinil úžasným, výtečným způsobem (Žalm 139,14 – přel.).

Důvěřovat Stvořiteli

Znát Boha jako Stvořitele je také základ naší důvěry. Samozřejmě že Ho známe jako Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista a jako svého osobního Otce, ale právě také jako Stvořitele. Už věřící Starého zákona to pevně drželi a čerpali z toho útěchu. Znáš ta mnohá místa ve Starém zákoně, v nichž se vyskytuje formulace „*kteřý učinil nebe a zemi*“ (např. 2. Královská 19,15; Nehemiáš 9,6; Žalm 121,2)? Petr píše o tom, že věřící, kteří trpí, mají poroučet své duše věrnému Stvořiteli (1. Petra 4,19).

Souhrn

Konstatovali jsme, že se nedržíme pevně stvoření proto, že umíme vyvrátit obsah a poznatky evoluce. Pro nás jako křesťany je mnohem důležitější to, že stvoření je ústřední obsah Božího slova a našeho majetku víry. Dokonce ani kdybychom neměli žádný argument proti evoluci, přesto bychom se pevně drželi stvoření! To nám ukazuje něco o Bohu samém a obsahuje mnohá naučení a povzbuzení. Ukazuje na Pána Ježíše, který jednou bude vládnout nad celým vesmírem.

Kdybychom ale měli přijít do situace, že jsou nám předkládány „důkazy“, anebo někdo z vás je snad ve škole soužen a vkrádají se pochybnosti, pak se pevně drž Božího slova! Evoluční teorie není nikterak dokázaná. Mezitím je tu mnoho dat a vědeckých poznatků, které zřetelně ukazují mezery a nedoložená tvrzení evoluční teorie. V každém případě se těšíme na to, že brzy uvidíme Toho, o kterém čteme: „*Nebo on řekl, a stalo se, on rozkázal, a postavilo se.*“ (Žalm 33,9)

Christian Steen, FMN, 8/2018

Věrohodnost Bible

Děti se dnes ve škole učí, že Bible je „krásná stará pohádková kniha“. To je poslední výsledek radikální „teologie“, která před více než půl stoletím vešla do univerzit a kázala „etymologizaci Bible“. Ta říká, že se smí věřit jen věcem, které jsou slučitelné s dnešními

vědeckými poznatky. Vše ostatní že je „mytologie“, nebo právě „pohádky“. Lidé se mohou dát do posuzování Bible, aniž by pomysleli na to, že od přirozenosti jsou „zatemněni v rozumu“ (Efezským 4,18; srvn. s 1. Korintským 2,14)

Žádná jiná kniha nebyla v průběhu dějin tak často napadána a odsuzována jako Bible. Za vším stojí Satan, kníže a bůh tohoto světa. On je nepřítel Boha a lidí. Jeho cílem je zničit pokud možno všechno, co svědčí o Bohu a co k Němu vede. Satan bojuje jen proti Boží pravdě, nikoli proti vlastním produktům.

Aby bylo možné rozumět Bohu a Jeho Slovu, je nutná upřímná víra. Na rozdíl od všech ostatních oblastí, je zde víra předpokladem k rozumění (Jan 6,69; 1. Timoteovi 4,3). Ale Bůh dal řadu znaků, které činí Jeho Slovo jedinečně věrohodným svědectvím.

Množství rukopisů

Až do 15. století, kdy byl vynalezen knihtisk, musela být každá Bible ručně opsána. Těchto rukopisů Bible v původních jazycích hebrejštině a řečtině se pravděpodobně uchovalo více exemplářů než všech ostatních knih antiky dohromady.

Starý zákon vznikl v době od 1500 do 400 př. Kr. Dnes je zachováno asi 1300 hebrejských rukopisů Starého zákona s takzvaným masoretským textem ze 7. až 10 století. Původní, jen ze souhlásek se skládající biblický text byl tehdy masorety („předávajícími“) opatřen samohláskovými a zdůrazňujícími znaky („text punktovaný“). Nadto je asi 250 až 300 hebrejských nepunktovaných biblických rukopisů mezi nálezy objevenými od r. 1947 v Kumránu u Mrtvého moře. Ty vznikly v době od 3. století před Kristem až asi do roku 60 po Kristu. Nejstarší tam nalezené fragmenty textu obsahují části 3. Mojžíšovy knihy a Samuelových knih z let 250-200 před Kristem. Kromě toho existuje ještě řada dalších rukopisných fragmentů.

Řeckého Nového zákona, který vznikl v letech 50 až 100 po Kristu, je známo asi 5700 rukopisů. Nejstarší jdou až do 2. století po Kristu. Nejstarší svědectví Nového zákona pochází z roku 125 po Kristu. Obsahuje několik veršů Janova evangelia.

Už ten velký počet zachovaných rukopisů Bible v původních jazycích je div. Ale také nepatrný časový odstup nejstarších nalezených opisů od ztracených originálů je neobyčejný. Tak nejstarší rukopis „Iliady“ a „Odyseje“ řeckého básníka Homéra (9. století př. Kr.) pochází ze 13. století po Kristu. To znamená, že odstup od originálu obnáší více než 2000 let. Podobně tomu je u ostatních spisovatelů antiky. U uvedených příkladů Starého zákona to je naproti tomu maximálně polovina této doby, u některých jen 400-500 let. U nového zákona to je jen asi 30 let.

To znamená, že žádná jiná kniha ze starověku není zachována v takovém rozsahu a v tak starých rukopisech jako Bible. Bůh své Slovo ochránil a chrání!

Přesnost textu

Starý i Nový zákon jsou také ty nejpřesněji dosvědčené spisy celého starověku. Cesty,

jimiž se to uskutečnilo, jsou však velmi rozdílné.

Izraelité byli ti, jimž byl Starý zákon jako Boží slovo a Svaté písmo dán nejprve. Ale také křesťané jej četli a vykládali, dříve než vznikl Nový zákon, který potom vytvořil druhou část Bible (srvn. s Lukášem 24,27.45). Nyní se vytvořil také pojem „Stará smlouva“ a „Starý zákon“ (2. Korintským 3,14). Nový zákon byl okamžitě postaven na stejný stupeň se Starým zákonem („Písmo“; srvn. s 1. Timoteovi 5,18; 2. Petra 3,15.16).

Starý zákon

Starý zákon je nám předán s neobyčejně velkou přesností. Sice je teprve od 7. až 10. století známo, co židovští masoreti ohledně hebrejského biblického textu písemně stanovili. Ale začátky této práce musí ležet mnohem dále. Tento názor je podepřen písemnými nálezy od Mrtvého moře, které z největší části pocházejí z dob před narozením Krista, a přesto z největší části souhlasí s pozdějším masoretským textem.

Dnes víme, že Židé všechny verše, slova a písmena Tory (Zákon; tj. Pět Mojžíšových knih) i jiných biblických textů spočítali a zaznamenali v seznamech. V hebrejské Bibli (Biblia Hebr. Stuttg.) vypočítává například jeden seznam na konci Pěti Mojžíšových knih

- 5845 veršů,
- 79856 slov a
- 400945 písmen.

Kromě toho je u 3. Mojžíšovy knihy 11,42 udáno, že to trochu větším písmem vytištěné písmeno Waw v hebrejském slovu Gachon (hebr. „břicho“) je prostřední písmeno a slovo daroš (zde: „horlivě“) ve 3. Mojžíšově 10,16 je prostřední slovo celého Pentateuchu. Tyto příklady mají stačit. Až dodnes je tomu tak: Když nějaký písař vyhotoví opis biblické knihy, je zkontrolován kontrolorem pomocí seznamů. Najde-li se chyba v psaní, pak svitek Písma není košer („čistý“) a nesmí být použit v bohoslužbě.

Jak bylo zmíněno, není vysvětleno, kdy přesně byla Židy zavedena metoda sčítání písmen. Dvě místa v Novém zákoně mohou však být považována za poukaz na to, jak bylo pro Židy důležité správné uchování Božího slova. V Římanům 3,1.2 píše apoštol Pavel, který sám byl „vyučení s pilností zákonu otcovskému“ (Sk. 22,3): „Což tedy má více Žid?... Mnohý všelijak. Přední zajisté, že jest jim svěřen zákon /výrok/ Boží.“ Byli si vědomi toho, že vlastní „svěřený statek“, který bylo třeba uchovat bez újmy. Pán Ježíš jednou řekl: „Amen, zajisté pravím vám: Dokud nepomine nebe i země, jediná literka /jota/ aneb jeden puňktík /čárka/ nepomine ze zákona, až se všechny věci stanou.“ Slova „jedna jota aneb jedna čárka“ dávají vlastně jen před tímto pozadím srozumitelný smysl.

Nový zákon

U řeckého Nového zákona se věci mají jinak. Opisovatelé textů jednotlivých knihy to sice

činili s velkou pečlivostí, jak to zčásti ukazují krásné rukopisy, které se našly. Ale křesťané, pokud víme, nepoužívali metodu Židů, aby všechno spočítali. Tak se tu a tam mohly do textu Božího slova vloudit chyby v opisování nebo jiné chyby.

Řecký Nový zákon se skládá asi ze 140000 slov. Textové rozdíly („různočtení“) jsou však jen u přibližně pěti procent celého textu. Na těchto místech není ve všech rukopisech totéž slovo. Většina těchto rozdílů spočívá v odchyškách ve způsobu psaní nebo slohu, které v překladu často nemohou být ani vyjádřeny. Na základě velkého počtu dnes známých asi 5700 řeckých rukopisů jsou možná významná srovnání těch nemnohých zbývajících míst. Této práci se říká „textová kritika“ a nesmí se zaměřovat s kritikou Bible⁷. Výsledky textové kritiky jsou vědecky vydány řeckého Nového zákona (Nestle-Aland: *Novum Testamentum Graece*, 28. vydání, Stuttgart 2012). Proto není žádný důvod k tomu, abychom pochybovali o správnosti předání Nového zákona.

Jeden příklad: Známy biblický učitel J. N. Darby už v roce 1871 poukázal na to, že v 1. Timoteovi 3,16 má podle nejlepších rukopisů být „On“ místo „Bůh“, jak to je dnes textovým bádáním všeobecně uznáváno. Jeho současník William Kelly byl téhož názoru, jak to ukazuje jeho překlad tohoto místa.

Bůh se tedy zcela rozdílným způsobem staral o to, aby text jeho svatého Slova zůstal přes lidskou nedokonalost opisovačů nezměněn až do naší doby. U Starého zákona to byla téměř neuvěřitelná přesnost, s níž izraelský národ zachovával přesný rozsah Božího slova, a tak ho uchoval před změnami. U Nového zákona je to neobvykle velký počet opisů, který umožňuje „stromovou strukturou“ vysledit téměř každou odchylku v textu a tím soudit na původní text. Jak obdivuhodné jsou cesty našeho Boha také s Jeho svatým, Duchem inspirovaným Slovem, které bylo lidmi přes mnoho generací ručně předáváno, a přece je v našich rukou neporušené!

Boží slovo je pravda

Pravda a věrohodnost výroků Bible jsou stále znovu brány v potaz. Ale ještě nikdy nebyl na zemi učiněn žádný nález, který odporuje jednomu jedinému výroku Bible. To se nevztahuje na interpretace nebo vysvětlení, které, jak je známo, mohou být velmi rozdílné a vzájemně si často mohou odporovat. Příkladem toho je potopa, o které je zpráva v 1. Mojžíšově 6-8. Její stopy jsou vidět na celé zemi. Jsou však většinou dnešních vědců interpretovány jako památky na různé, místně omezené záplavy. Ale také zde platí. „*Slovo tvé pravda jest.*“ (Jan 17,17)

Bible není vědecká kniha, nýbrž v první řadě Boží zjevení k záchraně lidí. Nejdůležitější výroky Bible, které jsou nejsilněji napadány, nemohou být dokázány vědeckými metodami, nýbrž musí jim být věřeno. Ovšem: Nemohou být ani vědecky vyvráceny! K nim

⁷ Kritikou Bible je míněn pokus teologů poznat text, který byl původně, a tím „skutečně“ biblickým textem. Takový lidský zásah do Božího slova je třeba odmítnout. Celá Bible je Boží slovo.

patří:

- **Boží existence** nemůže být vědecky dokázána ani vyvrácena. Zůstává proto v každém případě k věření (Židům 11,6).
- **Stvoření světa:** Kdo se opírá o Bibli, věří, že vesmír a život na zemi stvořil svým slovem věčně žijící Stvořitel (Židům 11,3). Ten, kdo se opírá o evoluční teorii, musí věřit, že se na začátku stalo něco, co nikdy nebylo dokázáno, totiž že z neživé hmoty povstal život. Tato nedokázaná „výjimka“ tvoří základ celé evoluční teorie a teorie původního třesku (srov. s 2. Petra 3,5).
- **To, že Ježíš, Boží Syn, se stal člověkem** (Jan 1,14; Fil. 2,6.7).
- **Vzkříšení Pána Ježíše** (1. Kor. 15,14.20.21). Když nepředpojatě pohlédneme na počet svědectví v Písmu, patří vzkříšení Krista podle úsudku známých vědců k nejlépe doloženým událostem antiky. Také ono je předmětem víry v živého Boha, který na začátku stvořil život a je v stavu vzkřísit ze smrti.

Je možné se pokoušet nechávat Bibli stranou a posuzovat ji tak, jak je v současné době často představována: jako krásnou starou pohádkovou knihu, která nemá žádnému rozumnému člověku co říci. Je možné považovat Bibli za neobyčejnou, vznešenou knihu, aniž by člověk k ní měl vnitřní vztah. Můžeme Bibli vidět jako „zakládající listinu křesťanství“, aniž bychom znali zachraňující víru v ní zjeveného Vykupitele Ježíše Krista, Božího Syna. Výsledek je v každém případě stejný: věčně ztraceni, věčně vzdáleni od Boha, který je láska (1. J. 4,8.16).

Člověk se však může také nechat Biblií oslovit a poznat se v jejím světle jako ztracený hříšník. A člověk může být Biblií přiveden k tomu, aby věřil, že „*Bůh tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný*“. (Jan 3,16)

Božím účelem a cílem v jeho slovu, Svatém Písmu je: „... *abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a abyste věřice, život měli ve jménu jeho.*“ (Jan 20,31)

Arend Remmers, FMN 8/2018

***Na věky, ó Hospodine, slovo tvé trvanlivé jest v nebesích.
Já raduji se z řeči tvé tak jako ten, který dochází hojně kořisti.
V srdci svém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.
Jakým způsobem očistí mládenec stezku svou?
Takovým, aby se choval vedle slova tvého.***

(Žalm 119,89.162.11.9)

Odpovědi skeptikům

„Odkud chceš vědět, že Bible je Boží slovo? Vždyť je napsaná lidmi.“ „Bible je přece plná chyb a rozporů.“ Ďábel ustavičně ostřeluje knihu, která se jmenuje pravda.

Musíme Bibli bránit? Pokoušíme se ji vzít do ochrany? Ne, ona se, abychom tak řekli, brání sama. Lev také nemusí být ochraňován zvenčí. Brání se sám. Tak to činí také meč Ducha, Boží slovo. Je věrohodné, protože podává dostatek důkazů, aby se legitimovalo jako Boží slovo. Přesto používá Bůh pro to také lidi. To je to, čemu říkáme apologetika: Pomáhat podáváním důkazů pro absolutní správnost Bible.

K apologetice

„Apologetika označuje obranu nějakého učení, (světového) názoru, zvláště vědecké oprávnění pouček víry a oné dílčí oblasti teologie, ve které se člověk zabývá vědecko-racionálním zajištěním víry“ (Zdroj: Wikipedie).

Už v Novém zákoně se na více místech mluví o „apologii“. V 1. Petra 3,15 čteme: „*Hotoví pak buďte vždycky k vydání počtu všelikému, kdo by od vás požádal zprávy z naděje té, která jest ve vás.*“

Také u Pavla nacházíme apologetiku: „... *zahanboval Židy, kteří bydleli v Damašku, potvrzuje toho, že tento jest Kristus.*“ (Skutky 9,22)

Analogie...

Představte si kriminální případ. Někdo hodil kus dřeva z mostu. Bylo zasaženo jedoucí auto, řidička nato tragicky přišla o život. Po dlouhou dobu policie hledala viníka. Žel, nejprve bez úspěchu. Pak však v laboratoři našli na tom kusu dřeva stopy DNA. Pak byli všichni muži v regionu vyzváni, aby odevzdali vzorek slin.

Tato zpráva byla rozšířena pomocí médií. Také pachatel dostal tuto výzvu a dostává strach. A tak vymýšlí podle svého názoru neprůstřednou argumentaci. Při odevzdání vzorku slin prohlašuje: „Řečeného dne jsem skutečně byl v blízkosti místa útoku. Na mostě jsem viděl ležet těžký kus dřeva. Abych zabránil nehodě, odnesl jsem ho z mostu pryč. Může se stát, že se na dřevě najdou mé stopy.“

Potom to test potvrdí. Ten muž měl jednoznačně ten kus dřeva v ruce. Policisté nepovolí a vyslychají toho muže dále. Při tomto výslechu se muž zaplete do protiřečení. Závěrečný výrok úředníka kriminálky, který jej identifikoval jako pachatele, byl tento: „V průběhu rozhovoru řekl věci, které mohl vědět jen pachatel.“ Tak byl usvědčen a odsouzen.

Přenesme tento výrok na naše téma: **Když je Bible Boží slovo, musíme v Bibli nalézt věci, které ví jen Bůh.** Nikdo jiný. O tom chceme nyní nějakou chvíli přemýšlet.

Zkouška proroky

Proroctví má v Božím slovu různé pohledy. Jeden spočívá v tom, že proroctví předpovídá události v budoucnosti. Tato schopnost musí mít božský původ. Neboť věci v budoucnosti nemůže přesně předpovědět žádný člověk. Ten, kdo to přesto o sobě tvrdí, je podvodník. Jen Bůh, který stvořil čas a ví všechno, nám může předpovědět budoucnost.

Tak Mojžíš už ve Starém zákoně poukázal na to, že musíme proroka a jeho schopnost přezkoumat. To je nutné, abychom ho mohli poznat jako pravého proroka nebo odhalit jako podvodníka. „*Jestliže pak díš v srdci svém: Kterak poznáme slovo to, jehož by nemluvil Hospodin? – Když by mluvil něco prorok ve jménu Hospodinovu, avšak by se toho nestalo, ani by přišlo, to jest to slovo, jehož nemluvil Hospodin.*“ (5. M. 18,21.22)

To znamená, že jsou jen tyto dvě varianty:

Slovo se splní → Bůh mluvil.

Slovo se nesplní → není to Boží slovo.

Tato prorocká zkouška může být provedena trojím způsobem:

1. Pomocí archeologie: Je možné vykopávkami potvrdit biblické zprávy?
2. Pomocí dějepisů: Souhlasí historické zprávy s biblickými vypravováními?
3. Prorocké výpovědi ve Starém zákoně: Můžeme při srovnání Starého zákona s Novým zákonem přezkoušet, zda božské předpovědi budoucnosti se naplnily?

1. Potvrzení pomocí archeologie

Archeologie (učení o starožitnostech) je vědecké zkoumání starověku, které obsahuje například v rámci vykopávek objevy zbytků starých staveb. Původní motiv pro to, aby se vykopávaly staré civilizace, bylo hledání skrytých pokladů. Dnes se používají nejmodernější vědecké metody, aby se objevily a prozkoumaly zbytky minulosti. Tím lépe poznáme život antických národů.

Blízký východ, především oblast Palestiny, je kvůli své dlouhé historii dějištěm četných vykopávek. Tím se potom potvrdilo mnohé biblické proroctví a mnohá biblická zpráva.

Zde čtyři příklady:

- a) Město Týrus bylo uvrženo do moře (Ezechiel 26).
- b) Existoval panovník jménem Balsazar /Bésazar/ (Daniel 5).
- c) Hetité nejenže existovali, nýbrž vlastnili také velkou říši (1. M. 15,20; Soudců 3,5).
- d) V asyrské říši byl král jménem „Sargon“ (srov. s Izaiášem 20,1).

Nálezy archeologie dosud potvrdily biblické zprávy a v žádném případě je nezpochybnily. Nelson Glueck, jeden z velkých židovských archeologů, konstatuje: „Vskutku může být v zásadě pevně tvrzeno, že žádný archeologický objev nikdy neodporoval jedinému biblickému zdroji. Byly učiněny četné archeologické nálezy, které potvrzují historické výroky v Bibli v hrubých rysech nebo dokonce až do nejjemnějších detailů.“ (Zdroj:

2. Potvrzení dějepisem

Bible obsahuje množství historických údajů, které jsou z prorockého pohledu líčeny velmi podrobně. Pomocí pozdějších událostí může být studována úžasná přesnost jejich splnění. Biblická proroctví a historiografie mají společnou průnikovou množinu, která může být považována za potvrzení pravosti biblických zpráv.

Některé příklady:

- a) Zeměpisné místo: Týrus. Místo a doba v Bibli: Ezechiel 26 – 586 př. Kr.; obsah: Pád Týru; naplnění: 585 př. Kr. skrze Nabuchodonozora II.; 334 př. Kr. skrze Alexandra Velikého.
- b) Zeměpisné místo: Sidon; místo a doba v Bibli: Ezechiel 28,23 – 586 př. Kr.; obsah: Ne zničení, ale války a dobytí; naplnění: Přes čttná dobytí existuje Sidon ještě na stejném místě.
- c) Zeměpisné místo: Ninive; místo a doba v Bibli: Nahum 1,8; 2,6-9; 3,19 – 663-612 př. Kr.; obsah: Dobyti ve spojení se záplavou, ne znovu postavení; naplnění: Mocné městské zdi se během obléhání Médy při povodni Tigridu prolomily a dovolily Médům vstup (612 př. Kr.).
- d) Zeměpisné místo: Babylon; místo a doba v Bibli: Izaiáš 13,19-22 – 767-697 př. Kr.; Jeremiáš 51,26.37-39 – 627-586 př. Kr.; obsah: Zničení, nikdy už neobýván, jen divá zvíř, bažiny; naplnění: Všechny podrobnosti se splnily, zničen Médy a Peršany, nikdy už nepostaven, bažiny.
- e) Zeměpisné místo: Egypt; místo a doba v Bibli: Ezechiel 29 – 593-571 př. Kr.; obsah: Dobyti Nabuchodonozorem, ne zánik, ale nevýznamný oproti jiným zemím; naplnění: Dnes viditelné.
- f) Zeměpisné místo: Izrael; místo a doba v Bibli: 5. Mojžíšova 28,64-66; 30,1-5 – 1300 př. Kr.; Izaiáš 43,5-6 – 700 př. Kr.; Jeremiáš 31,8 – 600 př. Kr.; Ezechiel 36,24 – 580 př. Kr.; obsah: Když Izrael opustí Boží přikázání, nastane zpuštění a uchvácení země nepřáteli; rozptýlení lidu mezi všechny národy; po dlouhé době však přivedení zpátky „ze všech zemí“, „od končin země“, opětne osazení v zemi Izrael; naplnění: 70 po. Kr. rozptýlení do celého světa; 1948 nové založení státu Izrael. Lid, který téměř 2000 let byl bez vlastního státu a vlastní řeči, rozptýlený do celého světa, nenáviděný, pronásledovaný, posmíváný a vystavený holokaustu, existuje přes všechn odpor jiných národů jako stát ve vlastní, historické, Bohem dané zemi. Konečné naplnění těchto proroctví je však ještě v budoucnosti a nastane na konci doby soužení.

3. Prorocké výpovědi ve Starém zákoně o Ježíši Kristu

Když hledám nové zaměstnání, pošlu nabídku a přiložím životopis, který popisuje některé podrobnosti mého života: den narození, místo narození, rodiče, údaje o ukončení školy,

studia a průběh zaměstnání. Ale všechny údaje jsou přirozeně možné jen při pohledu zpět.

Je však jedna jediná Osoba, která zde žila, jejíž životopis byl napsán už staletí **předem**. Je to Ježíš Kristus. Během svého života a jako vzkříšený se sám odvolává na tyto předpovědi.

Po jeho vzkříšení byli dva z jeho učedníků na cestě z Jeruzaléma do Emaus (srvn. s Luk. 24,13-35). Byli sklíčení. Jejich Mistr Ježíš Kristus je mrtev – tak si to mysleli. Už tu nebyl. A tak šli velmi smutní do Emaus. Náhle stojí Pán Ježíš vedle nich. Dokonce Ho ani nepoznali. A Ježíš ze sebe dělá nevědomého a ptá se: „Pročpak jste tak smutní?“ A tu se dávají do hovoru: „Jsi snad ten jediný, kdo je v Jeruzalémě a neví, co se stalo?“ A vyprávějí Mu, jaký ošklivý zločin se v Jeruzalémě stal: Ježíš byl odsouzen! Zrazen knížaty lidu! Popraven rukou Římanů na Golgotě!

Co odpovídá Pán? „*Ó nesmyslní a zpozdilí srdcem... Zdali nemusil těch věcí trpěti Kristus a jít v slávu svou? A počav od Mojžíše a všech proroků, vykládal jim všechna ta písma, která o něm byla.*“ (Luk. 24,25.26)

To byla biblická hodina! Jak rádi bychom byli přítom. Zde jim vysvětloval ze Starého zákona všechno, co se Ho týkalo a co o Něm mluvilo. Co bylo předpověděno vzhledem k jeho Osobě. Co se všechno navlas naplnilo. Z těchto více než 300 předpovědí se v Jeho životě naplnily všechny. Budu jmenovat jen některé:

Může to být náhoda?

Jak vysoká je pravděpodobnost, aby se celkem asi 300 výpovědí týkajících se Ježíše Krista ze Starého zákona čistě náhodně naplnilo? Jeden matematik ji vypočítal: $(1 : 10^{181})$. Deset se 181 nulami.

Jeden univerzitní profesor chce se svými studenty vypočítat pravděpodobnost, že náhodně vyjde **8 z 300 proctví**. Badatelský tým užije obraz, aby ilustroval náhodnou pravděpodobnost:

Nejprve si představme, že bychom tři země, Německo, Rakousko a Švýcarsko pokryli kompletně 1 eurovými mincemi. Pak někde schováme připravenou červenou minci.

Pravděpodobnost, že někdo následně tuto červenou minci při svém hledání najde, odpovídá přibližně tezi, že všech osm proctví se náhodně naplní.

Souhrn: Nikdo nemusí pochybovat o tom, že Bibli držíme skutečně v rukou pravdu. Bible se ověřuje sama. Je to Boží slovo.

Vůči nevěřícím můžeme takové argumenty užít, abychom je přivedli k zamyšlení. My jsme přesvědčeni o tom, že Bible na celém světě jako jediná kniha právem nese název: **Boží slovo**. Ovšem aby tomu rozuměl, musí člověk věřit a být připraven přijmout Boží zjevení v Jeho Slově.

Proroctví ve Starém zákoně

Naplnění v Novém zákoně

1. Mojžíšova 3,15: „Nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, i mezi semenem tvým a semenem jejím;...“

Lukáš 22,3-5: „Tedy vstoupil satan do Jidáše, přijmím Iškariotského... A on odšed, mluvil s předními kněžími {biskupy}, a s úředníky, kterak by ho jim zradil.“

1. Mojžíšova 3,15: „...ono potře tobě hlavu...“ (1500 př. Kr.)

Židům 2,14: „..., aby skrze smrt zahladil toho, kterýž má vladařství smrti, to jest ďábla.“

Izaiáš 7,14: „Aj, panna počne, a porodí syna...“ **Izaiáš 9,6:** „Nebo dítě narodilo se nám, syn dán jest nám, i bude knížetství na rameni jeho...“ (700 př. Kr.)

Lukáš 1,27.31.32: „... a jméno panny Maria.“ „A počneš v životě, a porodíš syna, a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký, a Syn Nejvyššího slouti bude.“

Micheáš 5,1: „A ty Betléme Efrata, jakkoli jsi nejmenší mezi tisíci Judským, z tebe mi vyjde ten, který má býti Panovníkem v Izraeli, a jehož východové jsou od starodávna, ode dnů věčných.“ (600 př. Kr.)

Matouš 2,1: „Když se pak narodil Ježíš v Betlémě Judově za dnů Heródesa krále...“

Žalm 55,13-14: „Nebo ne nějaký nepřítel útržky mi činil, sic jinak snesl bych to;... Ale ty, člověče mně rovný, vůdce můj a domácí můj.“ (1000 př. Kr.) **Zachariáš 11,12:** „...I odvážili mzdu mou třiceti stříbrných.“ (500 př. Kr.)

Matouš 26,49.50: „A hned přistoupiv k Ježíšovi, řekl: Zdráv buď, Mistře, a políbil jej. Ale Ježíš řekl jemu: Příteli, nač jsi přišel?“ **Matouš 26,15:** „Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím? A oni odvážili jemu třiceti stříbrných.“

Žalm 22,17: „... zprobíjeli ruce mé i nohy mé.“ (1000 př. Kr.)

Lukáš 23,33: „A když přišli na místo, které slove popravištné, tu jej ukřižovali.“

Žalm 34,21: „On ostříhá všech kostí jeho, žádná z nich nebývá zlámána.“ (1000 př. Kr.)

Jan 19,33: „Ale k Ježíšovi přišedše, jakž uzřeli jej již mrtvého, nelámali noh jeho.“

Žalm 129,3: „Po hřbetě mém orali oráči, a dlouhé proháněli brázdy své.“ (1000 př. Kr.)

Jan 19,1: „Tedy vzal Pilát Ježíše, a zbičoval.“

Žalm 16,10: „Nebo nenecháš duše mé v pekle, aniž dopustíš svatému svému viděti porušení.“ (1000 př. Kr.)

Skutky 2,31.32: „To předzvěděv, mluvil o vzkříšení Kristovu, že není opuštěna duše jeho v pekle, ani tělo jeho vidělo porušení. Toho Ježíše vzkřísil Bůh, jehož my všichni svědkové jsme.“

Martin Bremicker, FMN, 8/2018

Už mnoho let tu je řada nabídek k návštěvě tzv. „svaté země“ (Izraele). Tím mezi křesťany už po desetiletí vzniklo skutečné nadšení pro zemi a lid Izrael. Máme dojem, že nyní trochu opadá. Ale cítíme a čteme, že tu stále ještě je.

Některé křesťanské společnosti v Německu pěstují intenzivní kontakty s židovskými obcemi a německy mluvícími vůdci v Izraeli, kteří patří k „mesiánským Židům“. Tito vůdcové přijíždějí příležitostně také k přednáškovým cyklům do Německa. Zde mluví o svém obrazu Izraele a o svém přesvědčení. Nyní vyvstává otázka: Jak máme vlastně toto takzvané mesiánské židovství posuzovat na základě Božího slova?

Jméno

Jméno „Mesiánští Židé“ se vztahuje na věřící ze Židů, kteří věří v Pána Ježíše jako v Mesiáše, který přišel. Přijali Ježíše Krista za Zachránce, ovšem očekávají Ho jako Mesiáše v budoucnosti. Věří v jeho první příchod v ponížení, jak je líčen v Evangelích. Ale neočekávají (všeobecně) uchvácení, nýbrž pouze opětný příchod ke zřízení Království v moci a slávě.

V dalším podávám některé znaky jejich identity. Zároveň se na tyto body krátce podíváme, abychom zkusili, co k jednotlivým bodům říká Boží slovo. Přitom musíme ovšem brát na zřetel, že každá místní obec Mesiánských Židů je samostatná, a proto může dávat vlastní důraz na některé body. Proto jen v řídkých případech budou všechny dále uvedené body souhlasit u konkrétního shromáždění tohoto směru.

Mesiánští Židé

1. Mesiánští židé nemluví (ani v němčině) vzhledem k Pánu Ježíši o Ježíšovi, nýbrž o Ješuuvi. Pokouší se tím určitým způsobem vyslovit to jméno tak, jak zní v hebrejštině. Ježíš byl ostatně původně vylovován jako Jehošua.⁸

Komentář

Výslovnost jména Ježíš v němčině není „originální“. Proto můžeme přijmout, že někteří považují za důležité používat tuto hebrejskou výslovnost. Pokud bychom v tom měli být důslední, museli bychom to ale činit u každého jména. Důležitý argument proti „Jehošua“ je ale to, že máme inspirovaný text Nového zákona, kde jméno našeho Zachránce je vždy udáno jako Ježíš (řecky: Jesus). Toho se chceme držet. Navíc nemůžeme jen tak říci, že výslovnost (přízvuk, důraz), který Židé dnes používají, přesně odpovídá tehdejšímu znění.

⁸ Srovnej s Matoušem 1,21, poznámkou v Elb. překladu, Vydání Hückeswagen. Je nápadné, že jméno poexilového nejvyššího kněze je v celé Knize Ezdráše psáno Jozue (Jehošua; Zach 3,1).

2. Tito věřící výslovně nechtějí být nazýváni „křesťané“, nýbrž v hebrejském překladu tohoto výrazu „mesiánští“. Kristus je přece řecký překlad hebrejského slova „Mesiáš“ nebo Pomazaný. Protože se považují za hebrejské věřící, chtějí si tento způsob vyjadřování ponechat. Nepovažují se za protivníky (pravých) „křesťanů“, nýbrž uznávají je zpravidla za věřící. Ale pro sebe odmítají jméno „křesťané“, protože Židé byli v minulých stoletích křesťany pronásledováni.

Komentář

Je důležité rozumět, že jméno „Kristus“ nemá všude zcela týž smysl. V Evangeliiích znamená Kristus skutečně Pána Ježíše jako Mesiáše, Krále pro Izrael. Zde to je překladem hebrejského slova „Mesiáš“. To se ale mění se začátkem křesťanského období. Apoštol Petr říká o Pánu: „*Věziž tedy jistotně všecken dům Izraelský, že Bůh i Pánem ho učinil i Kristem, toho Ježíše, kterého jste vy ukřižovali.*“ (Sk. 2,36). Mesiáš-Kristus byl Ježíš už dávno. Tím byl, když přišel jako člověk na zem. Byl jím také už ve starozákonních dobách. Ale Ježíšovým oslavením Mu Bůh dal místo pro svá pravice.

Nyní ale je z nebe spojen s věřícími, zvláště jako Hlava těla, Shromáždění. Proto apoštol Pavel mluví například v Dopisu Efezským desetkrát o „*v Kristu*“. Tím není míněno „*v Mesiáši*“, nýbrž Pavel ukazuje nové, nebeské postavení věřících dnešní doby. Když Bůh hledí na svého milovaného Syna, vidí nás v Něm. Tak Pán pro nás dnes není Mesiáš, nýbrž oslavený Kristus. Pro Židy, kteří budou po uchvácení věřících opět tvořit věřící ostatek, bude – potom! – skutečně Mesiášem. Dnes jím pro věřící není.

3. Mesiánští židé chtějí zaujímat uvnitř křesťanů zvláštní postavení. To znamená, že praktickým způsobem nechtějí být pokládáni „za jedno“ s věřícími z pohanů (národů). Pro to jsou různá odůvodnění. Zčásti poukazují na Jana 10. Zde čteme, že Pán vůči svým učedníkům mluví o ovčinci. Nejprve poukazuje na „*své vlastní ovce*“ (Jan 10,4). To byli takoví Židé, kteří na Něho čekali jako na Mesiáše a také Ho přijali. Ve verši 16 k tomu připojuje, že má ještě „*jiné ovce*“, které nejsou z tohoto ovčince, a tak nepocházely ze židovství. Jsou to věřící z národů. Tento rozdíl mezi „*vlastními ovce*mi“ a „*jinými ovce*mi“ Mesiánští židé ještě dnes zachovávají.

Komentář

Žádný věřící v křesťanské době by se neměl pokoušet vytvářet s druhými nějakou zvláštní skupinu uprostřed věřících. Všichni věřící dnes tvoří společně Církev (Shromáždění) Boží (1. Kor. 1,2). Právě v Janu 10 Pán Ježíš ukazuje, že ze dvou původně oddělených stád, ze Židů a z pohanů, učiní jedno jediné, společné stádo. „*A bude jedno stádo, jeden pastýř.*“ (Jan 10,16 – přel.) V Koloském 3,11 dosvědčuje apoštol Pavel: „*Kdežto není Řek a Žid, obřízka a neobřízka..., ale všechno a ve všech Kristus.*“ Bůh proto v první křesťanské době, kdy se věřící silně vyznačovali židovstvím nebo ne-židovstvím, zajistil, aby nepovstaly oddělené skupiny křesťanů. Rozdělení na židovské a nežidovské shromáždění je v rozporu k jeho myšlenkám tvořit jednotu. Z Efezským 2 víme, že rozdělení Židů a pohanů bylo

právě Ježíšovým křížem zrušeno a překonáno – proto musel Kristus zemřít, aby tu tato dělicí čára už nebyla. Proto je ten příležitostně užívaný pojem „židovští křesťané“ nešťastný. Snad tím někdo chce naznačit, že určití křesťané pocházejí ze židovství. Tento způsob vyjadřování podporuje ale nárok na jakési zvláštní postavení uvnitř křesťanského vyznání. V Církvi ale národní rozdíly přestávají! Vykoupení, kteří tvoří církev, patří k sobě.

4. Mesiánští Židé zdůrazňují národní prvek Izraele. Mnohá starozákonní zaslíbení, která Bůh učinil Abrahamovi a jeho synům, jakož i národu Izrael, nárokují pro sebe a pro dnešní dobu. Volají výslovně k tomu, aby se konaly modlitby za město a zem a za jejich blaho i v politickém smyslu. K tomu mesiánští Židé používají místa jako Jeremiáš 29,7: „*A hledejte pokoje města toho.*“ Upínají se k biblickým veršům jako Jeremiáš 33,25.26, kde Bůh mluví o svých slitováních vůči svému lidu.

Komentář

Neexistuje žádný národní směr křesťanů. Křesťané, kteří se např. narodili v Německu, se necítí svou národností být od křesťanů jiných zemí nebo kultur rozdílní nebo oddělení. Totéž platí pro křesťany, kteří pocházejí ze židovství. Bůh bezpochyby měl zvláštní vztah k tomuto jednomu národu. Ale dnes to je jinak: V Římanům 11,15 mluví apoštol Pavel o tom, že Izrael je dnes zavržen. Jinými slovy: Dnes už tu není žádná svatá země a Izrael jako Boží lid. To v budoucnosti opět bude jinak. Starozákonní zaslíbení pro národ Izrael nemůžeme, v každém případě ne duchovně, použít na křesťany (pocházející ze Židů). Právě Římanům 11 ukazuje, že tu v budoucnosti (!) bude věřící ostatek z Izraele, který nebude částí křesťanů, a tím Církve, ale teprve v budoucnosti. Tomuto ostatku Bůh požehná. Bůh s tímto potom opět uzavře smlouvu, o které mluvili proroci Jeremiáš a Izaiáš (Řím. 11,22-36; Iz. 59,20.21; 27,9). Zaslíbení Izraeli, která nalézáme ve Starém zákoně, se pak doslovně naplní vzhledem k Izraeli. A protože pro Boha tu dnes vedle Shromáždění (Církve) není žádný lid, není možné dřívější zaslíbení vztahovat na nás nebo na Mesiánské Židy. Pro to v Novém zákoně nenalézáme žádný opěrný bod. Mnozí proroci jasně ukazují, že před požehnáními nejprve musí přijít doba soužení a skutečné vnitřní obrácení Židů. Dnes ale jsou Izrael a Juda „Lo-Ammi“ (Ozeáš 1,9; Řím. 9,25.26): Boží ne-lid.

5. Mesiánští Židé se velmi účastní politických rozhodování. Vidí svůj úkol v politice, aby sledovala dle jejich pohledu správný směr.

Komentář:

Tento svět se nalézá pod Božím rozsudkem soudu. To znamená, že už je odsouzen (Jan 16,8-11); ovšem tento Boží rozsudek, který je pevný, ještě nebyl vykonán. Vykoupení jsou vyjmuti ze světa (Gal. 1,4). Nepokoušíme se tedy politikou nebo jinými prostředky tento svět zlepšit. Soud tohoto světa je pevný. V Božích očích je nepolepšitelný a zralý k soudu. Ovšem neznáme chvíli, ve které bude tento soud vykonán. Ale toto vědomí, že jsme posly jiného světa, nebe, nás ochraňuje před tím, abychom chtěli mít politický vliv.

6. Mesiánští Židé také pevně drží ceremoniální zákony. Stavějí se pod předpisy zákona. K tomu patří vedle soboty a časů svátku například obřizka. Zajímavým způsobem jsou předpisy zákona částečně spojeny s poukazy na Nový zákon. Mesiánští Židé například lámou chléb (Nový zákon), ovšem v sobotu (Starý zákon).

Komentář

Věřící v Galacii měli přesně stejný charakter: Směšovali milost a zákon. Apoštol Pavel jim proto napsal velmi ostrý dopis. V kapitole 4,21 se jich ptá: „*Povězte mi, kteří pod zákonem chcete být, nepozorujete-li zákona?*“ Po několika vysvětleních ukazuje, že věřící křesťané nejsou děti zákona, nýbrž milosti a svobody (Gal. 4,31). Jeho závěr: „*K té svobodě nás Kristus osvobodil. Stůjte tedy pevně a nenechte se opět podrobit pod jeho otroctví*“ (5,1 - ČSP), tedy pod zákon. „*Aj, já Pavel pravím vám, že budete-li se obřezovati, Kristus vám nic neprospěje. A zase osvědčuji všelikému člověku, který se obřezuje, že jest povinen všecken zákon naplniti. Zbavili jste se Krista, kteřížkoli v zákoně ospravedlněni býti hledáte; vypadli jste z milosti.*“ (Gal. 5,2-4) Jakub k tomu ještě dodává: „*Nebo kdo by koli celého zákona ostříhal, přestoupil by pak jedině, všechněmi jest vinen.*“ (Jak. 2,10)

Ostatně místa jako Skutky 20,7 ukazují, že křesťané měli lámání chleba v první den týdne, tedy v neděli.

7. Mesiánští Židé očekávají Pána Ježíše ke zřízení Jeho království na zemi. V uchwácení před dobou soužení nevěří. Čekají vykoupení Izraele a Jeruzaléma. Dnešní doba pro ně vyústí v dobu soužení, a potom do slavné vlády Pána jako Mesiáše.

Komentář

Je to velkolepé očekávání, těšit se na začátek Kristova království pokoje. Apoštol Pavel mluví ve svém posledním Dopisu o tom, že všichni ti, kteří milují zjevení Pána Ježíše ke zřízení Jeho království, budou odměněni (2. Tim. 4,8). To je ale jen druhá část křesťanského očekávání. „*Očekávajce té blahoslavené naděje a příchodu slávy velikého Boha a spasitele našeho Ježíše Krista.*“ (Titovi 2,13) Vlastní naděje křesťana je příchod Pána, aby vzal vykoupené do nebe, dříve než začne velká doba soužení (1. Tes. 4,16-18; Zj. 3,10). Nemusíme procházet hroznou dobou soužení, nýbrž budeme ochráněni od budoucího hněvu (1. Tes. 1,10; 2. Tes. 2,1-2). Očekáváme Ho denně.

8. Slavení svatby se koná podle židovského zvyku (pod baldachýnem z látky, chuppou) přičemž muži nosí příkrývku hlavy. S takovou příkrývkou hlavy je možné se setkat zčásti i u Mesiánských Židů.

Komentář

Mužům je skrze apoštola Pavla výslovně řečeno, že nemají při modlení a prorokování nosit žádnou příkrývku hlavy (1. Kor. 11,1-16). Ke slavení svatby nenalézáme v Novém zákoně žádná konkrétní napomenutí.

9. Židé, kteří se přímo přiznávají ke křesťanství, se vzdávají své identity. Mesiánští Židé se naproti tomu pokoušejí tuto identitu zachovávat. Doufají, že svým (mesiánským) židovstvím získají, pokud jde o evangelium, k (ortodoxním) Židům snadnější přístup.

Komentář

Obdrží se skutečně tím, že si někdo říká (mesiánský) Žid, lepší přístup k Židům? Celníci byli ti, kteří se jako výběřčí daní přidrželi římské okupační moci. Zároveň ale zůstávali Židy. Právě tím ale byli od Židů zvláště nenáviděni. Tak (ortodoxní) Židé právě nepřijímají Mesiánské Židy jako Židy. Spíše jsou k nim často zvláště nepřátelští. Pro ortodoxní Židy jsou Mesiánští Židé často přímo „zrádci“.

10. Mnoho Mesiánských Židů vidí své kořeny v jeruzalémském „původním shromáždění“.

To se nejprve skládalo výlučně z věřících ze židovství. Hnutí Mesiánských Židů samo povstalo ostatně teprve v 19. století z takzvaných Hebrejských křesťanů, kteří vyšli z židovských misionářských organizací v anglosaském a německém prostoru.

Komentář

První křesťané byli skutečně Židé, neboť když Duch Svatý podle Skutků 2 přišel na zem, byli v Jeruzalémě jen věřící z židovství. Ale nevěděli, že tvoří zárodečnou buňku Shromáždění. Co Shromáždění (Církev) skutečně je, bylo zjeveno teprve později. Když Bůh pověřil apoštola Pavla úkolem, aby písemnou formou zvěstoval pravdu o Shromáždění, ukázal, že rozdělení na věřící ze Židů a věřící z národů už neexistuje. Obojí společně byli utvořeni v jednoho nového člověka (Ef. 2,15). Rozdíly tak přestaly. Odvolávat se přesto na historické takzvané „původní shromáždění“ znamená nedbat na poučení Písma o Shromáždění (Církvi).

Doufám, že toto krátké komentování pomůže lépe pochopit charakter Mesiánského židovství. Jedná se u nich všeobecně o znovuzrozené lidi, kteří věří v Pána Ježíše. Jsou obráceni, žijí pro Něho a milují Ho. Budou překvapeni, že nebudou muset procházet dobou soužení, nýbrž že budou předtím uchvázeni (1. Tes. 4,13-18). Patří k Božímu Shromáždění (Církvi).

Protože ale myšlenkový obsah Mesiánských Židů obsahuje mnohá pobloudění dle učení, měli bychom se vyvarovat toho, abychom se přidrželi nějakého nestřídmého nadšení Izraelem. Bůh osvobodí Jeruzalém a Izrael teprve tehdy, když vykoupení dnešní doby budou vzati. Pak přejde přes Izrael tak zlá doba soužení, jaká tu předtím nikdy nebyla (Mat. 24,21). Teprve potom bude Bůh moci žehnat lidu, který se pak opět stane „Jeho“ lidem (Ammi – můj lid). Bude to mocné pozemské požehnání, které ale zdaleka není srovnatelné s nebeskými požehnáními, která my jako Boží děti smíme znát a vlastnit už dnes (Ef. 1,3).

Ten, kdo by se chtěl zabývat tímto tematickým okruhem podrobněji, najde v sešitu „Židovství – zdroj spasení“ od Christiana Briema užitečné poukazy. Sešit má 23 stránek a lze jej získat za 1 Euro u vydavatele „Folge mir nach“ (Christliche Schriftenverbreitung,

Hückeswagen).

Rádi ještě k tomu poukazujeme na článek o tématu Mesiánských Židů, který byl uveřejněn ve „Folge mir nach“ 4/1998.

Manuel Seibel, FMN 9/2018

